

על עצים וארזים

בשנת 1987, בגיליון "במעלה ההר" – זה היה פעם שמו של עלון קיבוץ מעלה החמישה – תיאר החבר אברהם גנני את השריפה הגדולה שהתרחשה לנגד עיניו: "כדרכי, מסייר אני בגן המשקיף על נוף הרים מרהיב, ועל חלקת הארזים שניטעו זה מקרוב, והם בני שנה עד 10 שנים... וחושש אני בלא מעט חרדה שהנה, עוד יום קיץ שחון ולוהט עבר וחלף... הארזים התמתחו כלפי מעלה בגאווה, ועמדו כמו נסיכות... ואני, הנוטע, עומד לצדם, הם קדים כאילו אומרים לי שלום... ואני, המגדל, מעיף מבט מלטף ואוהב, עוד מעט אוכל להגיד: בואו הינפשו בצל הארזים... והנה, בשעת צהרים, ראיתי לתדהמתי להבות אש עולות גלים גלים, ומכלות את החלקות הנטועות ארזים.. עמדתי לבד, מתבונן בחזיון האימה בחוסר אונים, ניסיתי להציל לפחות ארז אחד העומד להישרף, ולשווא... ראיתי בארזים את בני משפחתי, את אחיי הקטנים ואת אמי שעלו באש, בתופת השואה, מול עיני... עמל שנים, תוך דקות ספורות, היה למאכולת אש, ואין מושיע...."

גנני והארזים – זה סיפור אהבה, כפי שעולה מדבריהם שכתב לאחרונה בגיליון "קורים דברים" – זה שמו של עלון הקיבוץ כיום: "כשעבדתי כאקונום, אחראי מטבח, בבית המרגוע, המלון של היום, יישמתי בזמני הפנוי, וכתחביב, את שמי, גנני, כשגיננתי את שטחי בית המרגוע; עיצבתי במו ידי את הסלעים הגדולים בכניסה למלון, ואת גינותיו, זרעתי, שתלתי וטיפחתי מאות ארזים, במלון ובקיבוץ. בנוסף, תיעדתי את רכישת השתילים והזרעים; לכל עץ הקדשתי תעודת זהות, בה פירטתי את קצב גדילתו ובעיותיו המיוחדות. בשנת 1965, בסקר ארצי על הארזים, מדדנו לא רק את גובה העץ ואת היקפו, אלא גם את אורך מחטיו: 3 ס"מ, 5 ס"מ, 15 ס"מ, וכיו"ב. במשך הזמן למדתי להתמצא ולהבדיל בין סוגי הארזים השונים: אטלנטי, הלבנון ועוד, ואף נתתי לסלעים ולארזים שמות, כאילו היו חלק ממשפחתי... אני מקווה", הוא מסיים, "שהארזים שהצליחו לשרוד את השריפה, צמרתם הירוקה תקוד כאומרת שלום עוד שנים רבות, ויד אדם לא תגדע אותם, שההווה והעתיד ישמרו את ערכי ומורשת העבר."

הבעת תקווה זו, של גנני, קשורה בוויכוח שניטש לאחרונה במעלה החמישה, סביב מה שנחשב גאווה הקיבוץ ומורשת מייסדיו: טבע, סביבה, וארזים – בעיקר אותם ארזים כבדי שנים וצמרות, בכניסה למעלה החמישה. מאז שנודע לאחד מחברי הקיבוץ על ההרס שמאיימת התב"ע החדשה להמיט על פינת החמד, הוא מנהל מאבק, נגד "הרס הטבע שזורעת תנופת הבנייה". אל מול החבר – הרי לכם דרמה – מתייצב בשם הקיבוץ, עו"ד צפריר בן אור מגבעת חיים איחוד, שיש לו קשר חזק למרשו, כפי שמפרט גנני: "לחנה רביב (מגדל), חלק נכבד ועיקרי בעיצובו של הנוף. חנה, כידוע לכל, היא אלמנתו של יצחק מגדל מ'החמישה', אימא ואבא של יערה, שנולדה עם ראשית מבצע הייעור של קרן קיימת באזור, סבתא של עו"ד צפריר בן-אור..."

אברהם גנני (93), ארז בפני עצמו, יליד בוריסלב שבפולין, בגיל 15 החליט לבדו לברוח מציפרני המכונה הנאצית שהתקרבה לבתי היהודים וכך איבד את אימו אחיו ואחיותיו שנספו כולם בשואה, הצטרף לצבא אנדרס "כדי להילחם על שחרור פולין", והצטיין בו "לאחראי על מכוונת ירייה כבדות". עם צבא אנדרס הגיע ארצה, וכשהשתחרר משירותו, ב-43', וחיפושיו אחר בוגרי גורדוניה, תנועתו מבית, הובילוהו למשמר השרון. שלוש שנים נהדרות היו לו שם, למד עברית, עבד בלול, וגם נלקח בשבי הבריטים "בשבת השחורה". במשמר השרון פגש את "אחת הנשים היפות והטובות, שושנה ויינטראוב, שהיא אשתי היקרה עד היום". ב-47', הצטרף איתה, ועם תינוקת ראשונה, למעלה החמישה. כאן, כלולן מדופלם, הקים את ענף הלול, ניהל את בית הקירור לפרי, ו-30 שנה, עד צאתו לפנסיה, עבד במלון.

(ש) ומה אתה עושה היום?

"קודם כל, אני עושה רושם טוב. אני משומש במצב טוב. יש לנו שמונה נכדים ו-13 נינים, וזה נותן תעסוקה. לפעמים אני נוסע לירושלים, לטייל. מאז הטיולים עם אבא, בפולין, אני מאוד אוהב לטייל בטבע, אוהב צמחים ועצים. ככה גם הגעתי לארזים. פעם התווכחו מה לשתול בקיבוץ. היו אנשים שאמרו: עצים, אז אורנים, כמו שבן גוריון אמר: "עצים, אז איקליפטוסים". הסברתי להם שהאורן לא מתאים, הוא חלש, שורשיו שטחיים, חיו קצרים, לעומת הארז החזק והיפהפה. אלף ארזים נטעתי בעצמי. ומ-2500 ארזים שהיו כאן, 2000 הלכו בשתי שריפות. נשארו 500. בחורף לפני שנתיים, הייתה סופה קשה, והרבה עצים, בעיקר אורנים, נשברו ונעקרו. ואז קבעו כל המומחים: העצים המתאימים ביותר למקום – בדיוק מה שאמרתי לפני 30 שנה - ארזים" (ש) עכשיו מרחף עליהם איום חדש.

"אנשים הרגיעו אותי, שאחרי מה שכתבתי בעלון, יהיה בסדר. לא יפגעו בארזים".

(ש) אז אתה רגוע.

"להיות רגוע, זה רע. אני עם יד על הדופק. אני אומר לאנשים: מי שבונה בית, ויעקור ארז אחד, יצטרך לנטוע במקומו חמישה".

אברהם גנני עצים, ארזים וסלעים

